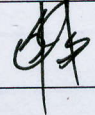
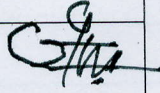
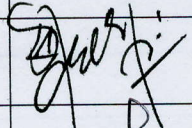
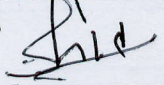
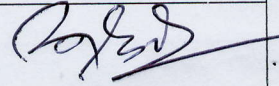
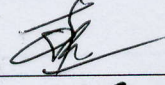
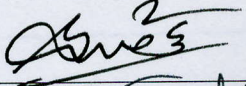
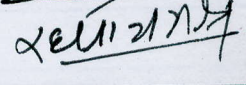

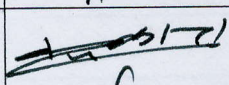
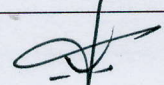
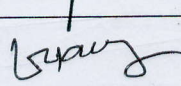
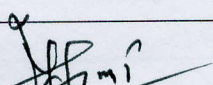

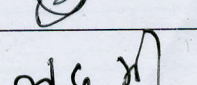

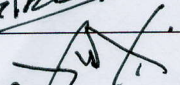
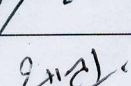
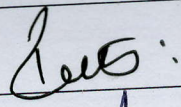

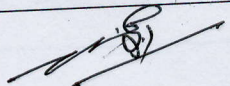
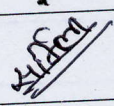
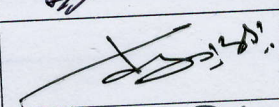
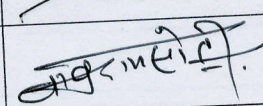

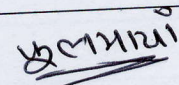
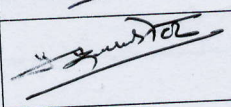
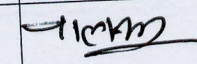
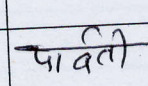
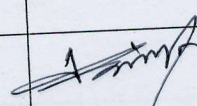
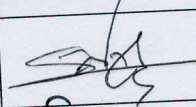
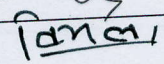
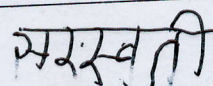
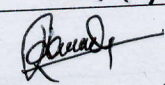
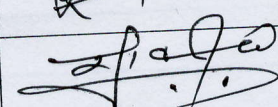
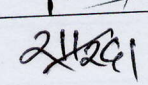
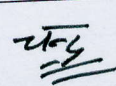
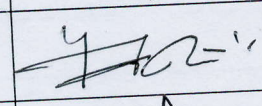
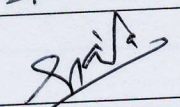

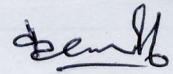

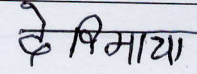
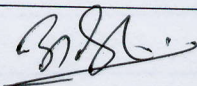
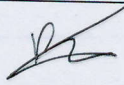

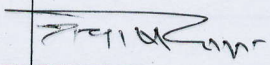
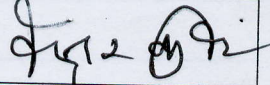
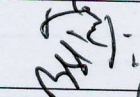
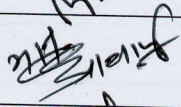

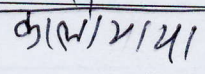
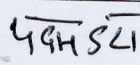
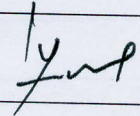
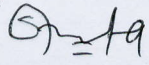
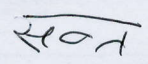
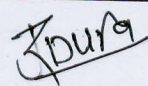
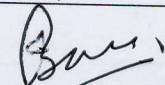
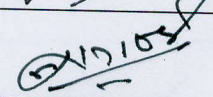
आज मिति २०७६।०३।२५ गते यस सुन्दरबजार नगरपालिकाको पाँचौं नगर सभा यस नगरपालिकाका नगर प्रमुख श्री जनकराज मिश्र ज्यूको अध्यक्षतामा बस्यो । उक्त सभाको उपस्थिति तपसिल अनुसार रह्यो/गरियो ।

तपसिल

क) उपस्थिति

क्र.सं.	पद	नाम थर	हस्ताक्षर
१	नगर प्रमुख (अध्यक्ष)	श्री जनक राज मिश्र	
२	नगर उप प्रमुख	श्री ज्ञानु शाह	
३	वडा अध्यक्ष १	श्री सुर्य बहादुर दुरा	
४	का.वा. वडा अध्यक्ष २	श्री जगत ब.खड्का थापा	
५	वडा अध्यक्ष ३	श्री अमृत नेउपाने	
६	वडा अध्यक्ष ४	श्री कृष्ण राज खनिया	
७	वडा अध्यक्ष ५	श्री ललित गुरुड	
८	वडा अध्यक्ष ६	श्री रघुनाथ मिश्र	
९	वडा अध्यक्ष ७	श्री जयराम रेग्मी	
१०	वडा अध्यक्ष ८	श्री कृष्ण कान्त अधिकारी	
११	वडा अध्यक्ष ९	श्री मोति प्रसाद गुरुड	
१२	वडा अध्यक्ष १०	श्री जय बहादुर अधिकारी	
१३	वडा अध्यक्ष ११	श्री प्रेम बहादुर दुरा	
१४	नगर कार्यपालिका सदस्य	श्री भवानी के.सी.	
१५	नगर कार्यपालिका सदस्य	श्री लक्ष्मी पोखेल	
१६	नगर कार्यपालिका सदस्य	श्री चन्द्रमा घिमिरे	
१७	नगर कार्यपालिका सदस्य	श्री सुरेश कुमार दुरा	
१८	नगर कार्यपालिका सदस्य	श्रीमती शान्ता भुजेल	

१९	नगर कार्यपालिका सदस्य	श्री राजेन्द्र दर्जी	
२०	नगर कार्यपालिका सदस्य	श्री बुद्ध कुमारी सुवर्णकार	
२१	वडा सदस्य १	श्री धनमति गुरुड	
२२	वडा सदस्य १	श्री शर्मिला ठडराई	
२३	वडा सदस्य १	श्री कर्ण बहादुर गुरुड	
२४	वडा सदस्य १	श्री बाबुराम सोति	
२५	वडा सदस्य २	श्री विन्दु थापा क्षेत्री	
२६	वडा सदस्य २	श्री फुलमाया नेपाली सार्कि	
२७	वडा सदस्य २	श्री पुन कुमार श्रेष्ठ	
२८	वडा सदस्य ३	श्री वाल कुमारी दनाई	
२९	वडा सदस्य ३	श्री पार्वती देवी बि.क.	
३०	वडा सदस्य ३	श्री कृष्ण प्रसाद अधिकारी	
३१	वडा सदस्य ३	श्री डमर बहादुर गुरुड	
३२	वडा सदस्य ४	श्री बिमला देवी न्यौपाने	
३३	वडा सदस्य ४	श्री सरस्वति परियार	
३४	वडा सदस्य ४	श्री रेल बहादुर गुरुड	
३५	वडा सदस्य ४	श्री ज्ञानराज खनियाँ	
३६	वडा सदस्य ५	श्री सारदा भट्टराई	
३७	वडा सदस्य ५	श्री चन्द्रमाया दर्जी	
३८	वडा सदस्य ५	श्री यम बहादुर गुरुड	
३९	वडा सदस्य ५	श्री श्रीकृष्ण कोइराला	

४०	वडा सदस्य ६	श्री कृष्णमान श्रेष्ठ	
४१	वडा सदस्य ६	श्री बल बहादुर कुँवर	
४२	वडा सदस्य ७	श्री देवीमाया दर्जी	
४३	वडा सदस्य ७	श्री आनन्द राज श्रेष्ठ	
४४	वडा सदस्य ७	श्री देवराज गुरुड	
४५	वडा सदस्य ८	श्री अनिता दुलाल सार्कि	
४६	वडा सदस्य ८	श्री ऋषिराम ढकाल	
४७	वडा सदस्य ८	श्री केशर बहादुर कुँवर	
४८	वडा सदस्य ९	श्री अमोल खनाल	
४९	वडा सदस्य ९	श्री मनकृष्ण आचार्य	
५०	वडा सदस्य १०	श्री बिना न्यैपाने	
५१	वडा सदस्य १०	श्री कालीमाया अछामे	
५२	वडा सदस्य १०	श्री पदम बहादुर दुरा	
५३	वडा सदस्य १०	श्री प्रेम बहादुर विष्ट	
५४	वडा सदस्य ११	श्री सरिता दुरा	
५५	वडा सदस्य ११	श्री सन्तमाया सार्की	
५६	वडा सदस्य ११	श्री जगन काजि दुरा	
५७	वडा सदस्य ११	श्री तुल बहादुर दुरा	
५८	सचिव	श्री नारायण पाण्डेय	

सुन्दरबजार नगरपालिका नगरकार्यपालिकाको बैठकबाट पारित भई यस सभा समक्ष पेश भएको यस नगरपालिकाकाको तपसिल बमिजमको आ.व. २०७६।७७ को नीति तथा कार्यक्रम एवं आय व्ययको विवरण समेटिएको बजेटलाई संशोधन सहित पारित गर्ने ।

तपसिल

क) नीति तथा कार्यक्रमहरू

क) आर्थिक विकास क्षेत्र

१. कृषि:

- यस नगरपालिका क्षेत्रमा उपलब्ध कृषि क्षेत्रको दिगो विकासका लागि १ वर्ष भित्र विज्ञ सहितको एक समिति गठन गरी भू उपयोग नीति निर्माण गर्ने, कृषि संग सम्बन्धित महिला, युवा, कृषक, प्राविधिक समेतको संलग्नता र उपलब्ध सबै स्रोत साधनको उपयोग गरी आगामी ५ वर्ष भित्र खाद्यान्नमा आत्मनिर्भर नगरपालिका बनाउने नीति लिईनेछ ।
- कृषकहरूको सर्वपक्षीय हितको लागि कृषि बिमालाई प्रोत्साहन गर्दै उत्पादित उपभोग्य वस्तुहरूको विक्रि वितरणको लागि कृषि बजारको व्यवस्थापन गर्ने नीति लिईनेछ ।
- कृषिबालीको प्रकृति आधारमा कृषियोग्य जमिनको पहिचान गरी नगरपालिका क्षेत्रभित्रका प्रत्येक वडामा कम्तिमा एक कृषि पकेट क्षेत्रको विकास गरिनेछ ।
- सुन्दरबजार नगरपालिका क्षेत्रभित्र आर्थिक हिसावले पिछ्छडिएका व्यक्ति वा समुदायको आर्थिक उपार्जनका लागि व्यवसायमुखी मौसमी तथा वेमौसमी तरकारी तथा फलफूल खेती गर्न कम्तीमा एक घर एक टनेलको नीतिलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
- यस नगरपालिकामा एक नगरस्तरीय विभिन्न जाति तथा प्रजातिका फूल तथा फलफूल नर्सरी संचालन गर्ने नीति लिईनेछ ।
- नगरपालिका क्षेत्र भित्र एक चिस्यान केन्द्र निर्माणका लागि आवश्यक स्थानको पहिचान गरी निर्माण कार्यलाई अगाडि बढाईनेछ ।
- यस नगरपालिकाक्षेत्र भित्रको उपल्लो भागमा ठाउँ र हावापानी अनुसार फलफूल खेति गर्न कृषकहरूलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- सहकारी/सामुहिक तथा निजी व्यवसायीक फर्म दर्ता गरी गरिने खेति प्रणालीलाई प्रोत्साहन गर्दै नगर क्षेत्रभित्रबाट उत्पादन हुने व्यवसायिक कृषि उपजहरूलाई आफ्नो क्षेत्रभित्रका उपभोक्तालाई उपभोग गर्न प्रोत्साहन गर्दै कृषि हाटबजार संचालन गर्ने नीति लिईनेछ ।
- आर्थिक रूपमा विपन्न लक्षित वर्ग र व्यवसायिक खेती गर्ने किसानहरूलाई आवश्यकताअनुसार प्राविधिक तथा अन्य सहयोग उपलब्ध गराईनेछ ।
- कृषकहरूलाई जैविक तथा प्राङ्गारीक मल प्रयोगमा जोड दिईनेछ ।
- नगरस्तरीय कृषि मेला प्रदर्शनी गरी उत्कृष्ट किसानलाई पुरस्कृत गरिनेछ ।
- उत्पादनको आधारमा किसानहरूलाई नगरपालिकाबाट उचित प्रोत्साहन दिइनेछ ।

२. पशु विकास

- उत्पादन बृद्धि गर्न नश्ल सुधार कार्यक्रमलाई जोड दिईनेछ ।
- पशुपक्षीहरूको स्वास्थ्य परीक्षण गरी आवश्यक भ्याक्सीन तथा औषधिहरूको प्रवन्ध मिलाईनेछ ।
- पशु तथा पक्षीजन्य उत्पादनको आधारमा उचित बजार व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- नगरक्षेत्रभित्रका पशुपालक कृषकहरूलाई पशु विमा गर्न प्रोत्साहित गरिनेछ ।
- नगरस्तरीय पशु मेला प्रदर्शनीको आयोजना गरी उत्कृष्ट किसानलाई पुरस्कृत गरिनेछ ।
- पशुपालन व्यवसायलाई उत्साहीत गर्दै यस नगरपालिकालाई दुध, मासु र अण्डामा आत्मनिर्भर बनाउदै लगिनेछ ।
- उपभोक्ताहरूको स्वास्थ्य लाई मध्येनजर गर्दै उपयुक्त स्थानमा आधुनिक बधसाला निर्माण गरिनेछ ।
- व्यवसायिक पशुपालक किसानहरूलाई उत्पादनको आधारमा प्रोत्साहन दिइनेछ ।

३. उद्योग तथा वाणिज्य :

- यस नगरपालिकाको वडा नं २ परेवाडाँडा र अन्य सम्भाव्य क्षेत्रको पहिचान गरी उद्योगहरूको प्रवर्द्धन गर्ने र सो का लागि आवश्यक पूर्वाधारहरूको विकास गर्दै जाने नीति लिईनेछ । साथै कृषिमा आधारित घरेलु तथा साना उद्योगहरूलाई विशेष प्राथमिकता दिई कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ ।
- बजारको एकाधिकार र कृत्रिम अभावको स्थिति रहन नदिन र गुणस्तरहीन एवं म्याद नाघेका अखाद्य वस्तुहरूको विक्रि वितरणलाई रोकन नापतौल तथा मूल्य मापनका लागी एक नगरस्तरीय अनुगमन समिति गठन गरी व्यवस्थित गर्न प्रभावकारी कदम चालिनेछ ।
- प्रदेश सरकारले यस नगरपालिका भित्र उद्योग ग्राम स्थापना गर्ने कार्यक्रमको लागी प्रारम्भीक अध्ययन गरेको परिप्रेक्षमा आवश्यक जमिन

- यस नगरपालिका भित्र रहेका गहते, मुलकोट, बजारकोट, तार्कुकोट, चण्डिकोट, तुर्लुङकोट, कुन्छा गढीकालिका, सिन्दुरे ढुङ्गा, खजे दुरा पार्क, हाडेटार मनकामना मन्दिर, परेवाडाँडा देवीस्थान, लाङ्दीदेवी मन्दिर, कुन्छा भागिरथी मन्दिर, अकला मन्दिर, ढुङ्गे कोल कालिका मन्दिर, बरेटार शिवालय मन्दिर, अन्नपूर्ण टोल अन्नपूर्ण मन्दिर, भैरवदेवी टोल भैरव मन्दिर, ठाँटीचौर नारायणथान मन्दिर, तुलुङकोट मौलाकालीका, गहतेकालिका, भयरी गढी, पाउँदी शिवालय मन्दिर, शक्तिदेवी मन्दिर, सुत्केरीले गाडेको ढुङ्गाक्षेत्र, दुराडाँडा हलाकर्षण स्थल, पाणिनी गुरुकुल आश्रम, बौद्ध गुम्वा, चर्च, मस्जिद, विभिन्न जातजातिहरुको अन्तेष्टी स्थल लगाएतका ऐतिहासिक एवं पर्यटकीय स्थलहरुको संरक्षण र संवर्द्धन गर्दै अगाडि बढ्ने नीति लिईनेछ ।
- पर्यटन प्रवर्द्धनका लागि नगरपालिका क्षेत्रभित्रका सबै वडाहरुको सम्भाव्यता अध्ययन गरी संभावित वस्तीहरुमा घरवास (होमस्टे) संचालनको कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न पहल गरिनेछ ।

५. सहकारी :

- यस नगरपालिका क्षेत्रभित्र स्थापना भई संचालनमा रहेका र आगामी दिनमा स्थापना भई संचालन हुने सहकारीहरुलाई प्रवर्द्धन गर्दै लगिनेछ ।
- एक वडा एक कृषि सहकारी स्थापना गर्ने कार्यक्रमलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- सहकारीहरुलाई उत्पादनसिल क्षेत्रमा लगानी गर्न प्रेरित गरिनेछ ।

६. वित्तीय:

- यस नगरपालिका क्षेत्रभित्र संचालित बैङ्क तथा वित्तीय संस्थाहरुको संचालन र समन्वयलाई व्यवस्थित गर्दै उत्पादनमूलक क्षेत्रमा लगानी अभिवृद्धि गर्न प्रोत्साहित गरिने नीति लिईनेछ ।
- व्यक्ति तथा संघ संस्थाहरुमा रहेको तरल सम्पतिको अनुत्पादक क्षेत्रमा हुने लगानीलाई निरुत्साहित गरी उत्पादनसिल क्षेत्रमा लगानी गर्न प्रोत्साहित गरिनेछ ।

ख) सामाजिक विकास क्षेत्र :

१. शिक्षा :

- राष्ट्रिय अन्तर्राष्ट्रिय आवश्यकतालाई मध्यनजर गरी नगरपालिका क्षेत्रमा रहने जनशक्तिको सीप विकास र क्षमता अभिवृद्धिको लागि सञ्चालन हुने प्राविधिक लगायतको शैक्षिक कार्यक्रमलाई थप प्रभावकारी बनाईनेछ ।
- त्रिभुवन विश्वविद्यालयको कृषि तथा पशु विज्ञान अध्ययन संस्थान अन्तर्गतको यस गण्डकी प्रदेश भित्रकै आंगिक क्याम्पसको रूपमा यस नगरपालिकाको वडा नं ७ मा संचालनमा रहेको एकमात्र लमजुङ कृषि क्याम्पसमा स्नातक तह भेटेरीनरी र कृषि विषयमा स्नातकोत्तर तह समेतको अध्ययन अध्यापन गर्ने गराउने व्यवस्थाको लागि सम्वन्धित निकायमा आवश्यक पहल गरिनेछ । मध्य पहाडि क्षेत्रको कृषि तथा पशु विज्ञान विश्वविद्यालयको निर्माणको लागि आवश्यकीय पूर्वाधारहरु निर्माण गर्दै जाने नीति लिइनेछ ।
- लमजुङ कृषि क्याम्पसमा रहेको प्राविधिक जनशक्तिको विज्ञतालाई कृषि विकासका कार्यक्रमहरुमा उपयोग गरिनेछ ।
- नगर क्षेत्र भित्रका सामुदायिक विद्यालय, सामुदायिक एवं आंगिक क्याम्पसहरुमा प्राविधिक, सीपयुक्त र उत्पादनमूलक शिक्षा प्रवर्द्धन गर्ने नीति लिईनेछ ।
- यस नगरपालिका क्षेत्र भित्र सञ्चालन भैरहेका माध्यमिक विद्यालयहरु मा अध्यापन गराइने प्राविधिक विषयहरुमा दोहोरोपन नहुने गरी सञ्चालन गर्ने नीति लिईनेछ ।
- हाल सामुदायिक र निजी विद्यालयहरुबाट प्रदान गरिदै आएको शिक्षाको गुणस्तरमा अन्तर देखिएकोले कायम राख्न आवश्यक व्यवस्था गरिनेछ ।
- आधारभुत तहको शिक्षालाई गुणस्तरीय एवं प्रभावकारी बनाउन विद्यालयको आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीलाई सुदृढ बनाउने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- नगरपालिका क्षेत्र भित्र रहेका सामुदायिक विद्यालयहरुमा विद्यार्थी तथा शिक्षकको अनुपात मिलाउन आवश्यक मापदण्ड बनाई क्रमशः व्यवस्थित बनाउने नीति लिईनेछ ।
- विद्यालयको शैक्षिक उपलब्धीको आधारमा उच्च शैक्षिक उपलब्धी हासिल गर्ने विद्यालयहरुलाई पुरस्कृत गरिनेछ ।
- नगर क्षेत्रभित्र निरन्तर शिक्षा कार्यक्रमलाई अगाडि बढाईनेछ ।
- विद्यालय शिक्षामा सुचना तथा संचार प्रविधि प्रयोगमा जोड दिईनेछ ।
- विद्यालय अनुगमन र नियमनलाई बनाई प्रभावकारी बनाईनेछ ।
- नगरभित्र स्थापित भै सञ्चालनमा रहेको सामुदायिक सिकाई केन्द्र र पुस्तकालयहरुलाई व्यवस्थित बनाईनेछ ।

5/3

- शैक्षिक संस्थाहरूको व्यवस्थापकीय सुधारमा विशेष जोड दिईनेछ । साथै शैक्षिक गतिविधिमा सरोकारवालाहरूको अर्थपूर्ण सहभागितालाई सुनिश्चित गरिनेछ ।
- विद्यालय तहदेखिनै योजनामा आधारित शैक्षिक कार्यक्रम संचालन पद्धतिलाई व्यवस्थित गर्न तालीम तथा अभिमुखीकरण कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- शैक्षिक संस्था संचालन प्रणालीलाई थप पारदर्शी बनाईनेछ ।
- विद्यालयमा हुने गतिविधिको तथ्यपरक जानकारी लिई आईपरेका समस्या यथासक्य छिटो समाधान गर्न संयुक्त अनुगमन गर्ने पद्धतिको सुरुवात गरिनेछ ।

२. स्वास्थ्य:

- यस नगरपालिका क्षेत्रभित्र सञ्चालित सुन्दरबजार अस्पताल, नमुना सामुदायिक अस्पताल, चन्द्रेश्वर प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र, आयुर्वेद औषधालय, सामुदायिक तथा निजी अस्पताल लगायत सबै स्वास्थ्य केन्द्र र स्वास्थ्य चौकीहरूको स्तरोन्नतीमा जोड दिई सबै नागरीकहरूलाई गुणस्तरीय र सर्वसुलभ स्वास्थ्य सेवा प्रवाहका लागि जोड दिने नीति लिईनेछ ।
- अस्पताल र स्वास्थ्य चौकीहरूको व्यवस्थित सञ्चालनका लागि आवश्यक पर्ने जग्गा, संरचना र उपकरणहरूको उचित प्रबन्धका लागि आवश्यक पहल गर्ने नीति लिईनेछ ।
- नगरपालिका क्षेत्रलाई समेट्ने गरी आपतकालिन स्वास्थ्य सुरक्षा कोषको स्थापना गरी वार्षिक निश्चित रकम विनियोजन गरी उक्त कोषबाट विपन्न व्यक्तिहरूलाई स्वास्थ्य उपचारको कार्यक्रम लागु गरिनेछ ।
- दुई वर्षभन्दा मुनिका बालबालिका, गर्भवति, सुत्केरी र स्तनपान गराईरहेका आमाहरूको पोषण सुधारका लागि बडा बडामा निश्चित बजेट विनियोजन गरी विपन्नता र कमजोर आर्थिक अवस्थाको आधारमा प्रोत्साहन भत्ता दिने व्यवस्था मिलाईनेछ । उक्त प्रोत्साहन स्वरुप दिईने रकम घर वस्ती र घरपरिवारको अवस्था हेरी नगद वा पोषणयुक्त खाद्य सामग्रीका रुपमा दिने व्यवस्था गरिनेछ ।
- बर्थिङ सेन्टरको सेवालार्इ सुदृढीकरण गर्दै बर्थिङ सेन्टरमा SBA तालीम प्राप्त जनशक्तिबाट मात्र सेवा प्रवाह गराउने व्यवस्था मिलाईनेछ ।
- प्रत्येक वस्तीका घरधुरीलाई स्वास्थ्य केन्द्रबाट प्रसुति सेवा लिनको लागि जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने कार्यका साथै प्रत्येक वडालार्इ पूर्ण प्रसुती सेवा सुनिश्चित वडा घोषणा गर्ने नीति लिईनेछ ।
- नगर क्षेत्रमा विविध विषयहरूमा विशेषज्ञ सेवा सहितको स्वास्थ्य शिविर संचालन गरिनेछ ।
- नगरपालिकाका विभिन्न क्षेत्रमा स्वास्थ्य सम्बन्धी जनचेतका साथै योग सम्बन्धी कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ ।
- सुन्दरबजार नगरपालिकामा रहेको सुन्दरबजार अस्पताललाई विशेषज्ञ सहितको ५० (पचास) शैयाको अस्पतालमा स्तरोन्नती गर्न पहल गरिनेछ ।
- सुन्दरबजार अस्पताल र नमुना सामुदायिक अस्पताललाई सैमायोजन गरी एकीकृत सेवा प्रवाह गर्न आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- नगरपालिका क्षेत्रभित्र आवश्यकता अनुसार शहरी स्वास्थ्य केन्द्र, गाउँघर क्लिनिक र खोप केन्द्रलाई विस्तार र व्यवस्थित गर्दै लगिनेछ ।
- आयुर्वेद औषधालयबाट संचालित गाउँघर शहरी तथा नर्सि रोग व्यवस्थापन कार्यक्रमलाई नियमित रुपमा संचालन गर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ ।
- जेष्ठ नागरिक, अपाङ्गता भएकाहरूलाई निशुल्क स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ ।
- नगर क्षेत्रभित्र संचालन भएका निजी स्वास्थ्य क्लिनिकहरूलाई व्यवस्थित बनाउन अनुगमन समिति गठन गरी नियमन गरिनेछ ।
- नगर क्षेत्रभित्रका विद्यालयहरूमा आयुर्वेदिक उपचार तथा स्वास्थ्य शिक्षा सम्बन्धी कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

३. खानेपानी तथा सरसफाई:

- खानेपानी सुविधामा नगरवासीको पहुँच विस्तार साथै खानेपानी गुणस्तरमा समेत ध्यान दिईनेछ ।
- डोकामा बोकेर खानेपानी उपयोग गर्ने अवस्थाको अन्त्य गरी एक घर एक धाराको व्यवस्था गरिनेछ । साथै आवश्यकता अनुसार लिफ्ट प्रविधिको समेत प्रयोग गरी खानेपानी उपलब्ध गराउने व्यवस्था गरिनेछ ।
- सरसफाई कार्यक्रमलाई खानेपानी आयोजनाको अभिन्न अङ्गको रुपमा सञ्चालन गरिनेछ । नगरक्षेत्रको सरसफाई कार्यलाई तीव्रता र निरन्तरता दिईनेछ ।
- निजी क्षेत्रमा सहकार्यमा फोहोरमैलाको शुल्क संकलनलाई प्राथमिकता दिइने छ ।
- यस नगरपालिकाको फोहोरमैला व्यवस्थापनकालागि यातायातको पहुँच नपुगेको स्थानहरूमा फोहोर संकलन स्थलको निर्माण गरी फोहोर मैला व्यवस्थापन गर्ने कार्यक्रमलाई अगाडि बढाईनेछ ।

- नगरपालिका क्षेत्रभित्रका सबै वडाहरूमा रहेको खानेपानीको मूल, खानेपानीको श्रोत र संचालित खानेपानी योजनाहरूको लगत संकलन गरी खानेपानीको प्रोफाइल तयारी गर्ने कार्यलाई अगाडि बढाईनेछ ।
- संचालित खानेपानीको नियमितताको लागि मर्मत सम्भार कार्यलाई प्राथमिकता दिने र यसका लागि खानेपानीको सुविधा पाईरहेका घरहरूबाट मासिक रकम संकलन गर्ने व्यवस्था मिलाई योजनागत रूपमा मर्मत सम्भार कोषमा टोकन मनी जम्मा गरिने व्यवस्था मिलाईनेछ ।
- घना वस्ती, बजार क्षेत्र र उच्च शहरीकरण हुदै गएका वडा र वस्तीहरूमा भविष्यमा हुनसक्ने खानेपानीको अभावलाई मध्यनजर गरी यस नगरपालिकाभित्र बृहत खानेपानी परियोजना संचालनका लागि संघीय सरकार र प्रदेश सरकार समक्ष अनुरोध गरिनेछ ।

४. संस्कृति प्रवर्द्धन :

- यस नगरपालिका क्षेत्रभित्र बसोवास गर्ने प्रत्येक जात, जाति एवं समुदायहरूको प्राचिनकालदेखी चल्दै आएको ऐतिहासिक तथा पुरातात्वीक, सम्पदा तथा भाषा, भेषभूषा, चाडपर्व जस्ता लाई संरक्षण एवं प्रवर्द्धन गर्दै लैजाने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- कला र संस्कृतिको संरक्षण र संवर्द्धनकालागी पुस्ता हस्तान्तरण कार्यक्रम संचालन गर्न गरिने कृयाकलापहरूमा आवश्यक सहयोग गरिनेछ ।
- जाति, जनजाति लगाएतका समुदायहरूको सांस्कृतिक संरक्षण गर्न आवश्यकता अनुसार संग्राहालयहरूको निर्माणमा सहयोग वढाउदै लगिनेछ ।
- विभिन्न जाति, जनजाति तथा आदिवासी समुदायहरूको सांस्कृतिक पहिचान भल्कने नगरपालिकास्तरीय जनजाति एकीकृत संग्राहलय निर्माण प्रारम्भ गर्ने नीति लिईनेछ ।

५. लैगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण :

- यस नगरपालिका क्षेत्रभित्र सञ्चालन गरिने प्रत्येक विकास निर्माण, श्रोत साधनको वितरण र अन्य क्रियाकलापहरूमा लैगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको नीतिलाई प्रभावकारी रूपमा अवलम्बन गर्दै लगिनेछ ।
- महिला विरुद्ध विभिन्न किसिमका हिंसा र विभेदका विरुद्धमा महिला सशक्तिकरणका कार्यक्रम संचालन गरिनेछ । महिला हिंसा र विभेद मुक्त वस्तीको घोषण गर्दै वडा लाई नै महिला हिंसा र विभेद मुक्त वडा घोषणा गर्ने । आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा यस्तो कार्यक्रम नमुना कार्यक्रम को रूपमा नगरपालिकाको वडा नं. ११ का वस्तीहरूबाट प्रारम्भ गरिनेछ ।
- नगरपालिकामा नगरस्तरीय सुन्दर ईलम विकास केन्द्र स्थापना गरी विभिन्न विषयका सीपमूलक तालीम प्रदान गर्न विषय प्रशिक्षकहरूको सेवा करारमा लिई सीपूलक तालीम दिन आवश्यक भौतिक सामग्रीहरू खरिद गरी स्थायी रूपमा व्यवस्थापन गरिनेछ । उक्त कार्यक्रमलाई ल्याण्डफिल प्रभावित क्षेत्रका वासिन्दालाई विशेष प्राथमिकता दिईनेछ ।
- महिला युवतीहरू राज्यका हरेक निकायमा पुग्नको लीग उनीहरूको प्रतिस्पर्धात्मक क्षमता बढाउने उदेश्यले लोक सेवा आयोगका तयारी कक्षाहरू संचालन गरिनेछ ।
- नगरपालिका भित्र रहेका एकल महिलाहरूको लगत संकलन गरी उनीहरूकै सहभागीतामा उनीहरूको लागि आवधिक कार्य योजना तयार गरी उनीहरूको सीप र क्षमता अभिवृद्धि गरी आयआर्जनका कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ ।
- निर्माण गरिने भौतिक संरचनाहरूमा बालमैत्री डिजाईनको अवलम्बन गरी बालमैत्री संरचनाहरूको निर्माण गरिनेछ ।
- नगरपालिका क्षेत्र भित्र रहेका होटल रेष्टुराहरूमा काम गर्ने बाल मजदुर र सडक बालबालिकाको लगत विवरण तयार गर्ने । विवरण तयार भै सकेपछि उनीहरूको सुरक्षा, शिक्षा, संरक्षण, सम्बर्धन र विकासका कार्यक्रमहरूको तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्ने ।
- अपाङ्ग बालबालिकाहरूको लागि विशेष शिक्षा को संचालन गरी यस्ता विशेष कक्षाहरूको सुदृढीकरण गर्दै गुणस्तर मुक्त बनाउने ।
- दलित वर्गको परम्परागत सीप तथा दक्षताको आधुनिकीकरण तथा व्यवसायीकरण गर्ने ।

६. युवा, खेलकुद तथा मनोरञ्जन

- १६ वर्ष देखी २४ वर्ष उमेर समुहका युवाहरूको क्षमता तथा प्रतिभा विकास गर्ने उदेश्यले वडास्तरमा युवा क्लव गठन गर्ने, नगर स्तरमा युवा संजाल गठन गर्ने तथा नमुना युवा संसद अभ्यास गरिनेछ ।
- २५ देखी ४० वर्ष उमेर समुहको युवाहरूलाई लक्षित गरी उद्यमशीलता अभिमुखीकरण कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- युवा युवतिहरूलाई रचनात्मक गतिविधिहरूमा सहभागी गराउने उदेश्यका साथ उनीहरूलाई सकारात्मक सोच सम्वन्धमा अनुशिक्षण कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- किसोरकिसोरिहरू लाई कुलत, लागु पदार्थ ओसारपसार, दुर्व्यसनी तथा एचआईभि एड्स जस्ता जोखिमहरूबाट टाढा राख्न जनचेतनामूलक प्रचार प्रसार कार्यक्रम संचालन गरिनेछ । यस्तोमा फसिसकेकाहका लागि समाजमा पुनःस्थापना गर्न सम्वद्ध संस्थाहरु संग लागत सहभागिता गरि उपयुक्त कार्यक्रममा सहकार्य गरिनेछ ।

- युवा युवती र सबै उमेर समूहका व्यक्तिहरूका लागि मानसिक स्वास्थ्यको कार्यक्रमहरू सरकारी तथा गैरसरकारी सम्बद्ध निकायहरू संग साभेदारी गर्दै अगाडी बढाईनेछ ।
- सबै वडाहरूमा एक वडा एक खेल मैदान निर्माण गरिनेछ ।
- वैदेशिक रोजगारीमा गई ज्ञान र सीप सिकेर फर्केका युवायुवतीहरूको सीपलाई उच्चमसिलता तर्फ उन्मुख गर्ने नीति लिईनेछ ।
- वैदेशिक रोजगारीमा जान चाहने युवाहरूको लागि आवश्यक न्यूनतम ज्ञान, सीप र व्यवहारको तालीम प्रदान गर्नका लागि नगरपालिकाले साभेदारहरूसंग लागत सहभागितामा कार्यक्रमहरू संचालन गर्ने ।

ग) पूर्वाधार विकास क्षेत्र :

सुन्दरबजार नगरपालिकाको आधुनिक एवं व्यवस्थित विकासका लागि २० वर्षे नगर गुरुयोजना निर्माण गरिनेछ र सो योजनाका आधारमा आ.व. ०७६/७७ देखी उक्त गुरुयोजनाले निर्दिष्ट गरेका कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयन गर्दै लगिनेछ ।

१. सडक तथा पुल:

- यस नगरपालिका क्षेत्रभित्रका सडकहरूको व्यवस्थित निर्माण र सञ्चालनका लागि नगरपालिकाद्वारा विगतमा तयार पारिएको नगर सडक यातायात गुरुयोजनालाई अद्यावधिक गर्दै लगिनेछ ।
- यस नगरपालिकाका सम्पूर्ण क्षेत्र एवं स्थानहरूलाई सडक सञ्जालमा आवद्ध गराउने नगर रिडरोडको निर्माण र सडक सञ्जालको विस्तार गरिने एवं भैरहेका सडकहरूको स्तर उन्नती एवं कालोपत्रे गर्ने कार्यलाई प्राथमिकताका आधारमा क्रमिक रूपमा कार्यान्वयन गर्दै लैजाने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- नगरपालिका क्षेत्रभित्र आवश्यकताका आधारमा पक्की पुल र भोलुङ्गेपुलको निर्माण एवं विस्तारको कार्यलाई क्रमिक रूपमा कार्यान्वयन गर्दै लगिनेछ ।
- यस नगरपालिका क्षेत्रभित्र सार्वजनिक यातायातलाई सहज र सुलभ बनाउन नगरबस संचालन गरिनेछ ।
- हाल नगरपालिका क्षेत्रभित्र तथा नगरपालिका भएर यातायात संचालनमा रहेको सडकहरूलाई स्तरोन्नती कार्यलाई विशेष प्राथमिकताका साथ कार्यान्वयन गर्ने तथा सार्वजनिक यातायातको भाडादरलाई प्रभावकारी नियमन गर्ने नीति लिईने छ ।
- सडक योजनामा विनियोजन गरिएको रकम वाट कमिमा ८० प्रतिशत स्ट्रक्चरका महत्वपूर्ण कार्यहरू जस्ता (ग्राभेल, नालीनिर्माण, रिटेनीडग वाल, ग्याविन वाल, सोलिड, ट्यूम पाईपवाट पानी कसीडग, स्पान नाला, कजवे, कलभर्ट, मोड (घुम्तिमा) सुधार, सागुरो स्थानमा सडक फराकिलो बनाउने र सेफटी पीलर वा वारहरू राख्ने लगायतमा मा खर्च गरि २० प्रतिशत अन्य आवश्यकीय सुधारजन्य क्रियाकलापहरू गरिनेछ ।
- नियमित रूपमा संचालन भई रहेका र आकस्मिक रूपमा विग्री मर्मत संभार नगरि नहुने सडकहरूको मर्मत संभारका लागि एउटा मर्मत संभार कार्यविधि तयार गरिनेछ र सो को आधारमा सडकहरूको मर्मत संभारलाई प्रभावकारी बनाइनेछ ।
- आकस्मिक रूपमा सडक मर्मत संभार गर्ने कार्यलाई प्रभावकारी बनाउन व्याक हो लोडर र टिपरको अधिकतम परिचालन गर्ने ।
- नगरपालिका क्षेत्रभित्र व्यक्तिगत रूपमा वा समुदाय स्तरवाट सडकको नयाँ ट्याक निर्माण गर्नुपर्दा अनिवार्य रूपमा वडा समितिको सिफारिस सहीत नगरपालिकावाट स्वीकृति लिनुपर्ने व्यवस्था गरिनेछ ।
- सडक योजनाहरूका लागि न्यूनतम ५ लाख रकम भन्दा कम नहुने गरी बजेट विनियोजन गरिनेछ ।
- निर्माण सुधार गरिने सडकहरूको लई गर्दा वातावरणीय पक्षलाई असर पुरयाउने नपुरयाउने कुरा प्राविधिकवाट अध्ययन गरी वातावरणीय पक्षलाई थप संरक्षण गर्दै लैजानु पर्ने देखिएमा विनियोजित बजेटको न्यूनतम ५ प्रतिशत रकम वातावरणीय पक्षका लागि खर्च गर्ने गरी लागत इष्टिमेट गर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ ।
- सडकमा रकम विनियोजना गर्दा संभव भएसम्म प्रारम्भमै आवश्यक पर्न सक्ने जति रकम विनियोजन गरिनेछ ।
- नगरपालिका क्षेत्र भित्र सडक निर्माण लगायत सबै खालका पूर्वाधारमा काम गर्न चाहने हेभि मेशिन सञ्चालन गर्ने व्यक्तिले नगरपालिकामा आफना कागजात सहीतको विवरण पेश गरी सूचीकृत गर्नुपर्ने । यस्तो सूचीकृत गर्दा न पा ले हेभि मेशिन सूची दर्ता शुल्क वापत वार्षिक रूपमा निश्चित शुल्क लिने व्यवस्था गर्नेछ ।
- पर्यटकीय गाउँ, पर्यटनको सम्भावना वोकैको स्थान र होम स्टे संचालन भएका र हुने सम्भावित ठाउँलाई सडक सञ्जालले जोड्न प्राथमिकता दिईनेछ ।

२. सिंचाई:

- यस नगरपालिका क्षेत्रभित्र रहेका विभिन्न सिंचाई कुलोहरूको निर्माण एवं स्तरोन्नती गर्दै अगाडी बढ्ने नीति लिईनेछ ।
- सोलार पम्प प्रविधि जडान गरी सिंचाईलाई व्यवस्थित गर्दै अगाडी बढाउन आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- पाखो जग्गाहरूमा स्पीडकलर, थोपा सिंचाई जस्ता प्रविधिका कार्यक्रमहरू कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- कृषि विकास कार्यक्रम वाट संचालन गरिएका साना सिंचाई कार्यक्रमलाई सोही अनुसार निरन्तरता प्रदान गरिनेछ ।
- धेरै लागतका ठूला सिंचाई र मझौला सिंचाई योजनाहरू संचालनको लागि प्रदेश सरकार र संघीय सरकारसंग अनुरोध गरिनेछ ।

३. भवन तथा शहरी विकास:

- भवन तथा शहरी विकासकालागि एकीकृत बस्ती विकासको संभावनाको अध्ययन गरी प्राप्त प्रतिवेदनको आधारमा प्राथमिकता साथ एकीकृत बस्तीहरूको निर्माण र विकास गर्दै लगिनेछ ।
- भवन तथा शहरी विकासकालागी बस्ती विकास, शहरी योजना तथा भवन निर्माण सम्बन्धी आधारभूत मापदण्ड, २०७२ लाई कडाईका साथ कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- नगरपालिकाको को प्रत्येक वडा कार्यालयको नजिको स्थानमा सभा सम्मेलन गोष्ठी बैठकहरू सहज रूपमा गर्न मिल्ने गरी एक एक वटा बहुउद्देशिय भवन बनाउने नीति लिईनेछ । हाल वडा कार्यालयहरूको भवन नजिक यस्ता भवन बनी सकेको अवस्था भएमा त्यस्ता भवनमा थप सेवा सुविधाको विस्तार गरिने छ र नवनेका स्थानहरूमा बनाउन जोड दिईने छ ।
- सामुदायिक भवनहरूको निर्माणमा एकरूपता नभएको र आफनो ईच्छामा बनाईदाँ लामो समय सम्म भवन अधुरो रहने, धेरै लागत रकम लाग्ने, उपयोग कम-स्रोत साधन बढि खर्च हुने र नगरपालिकामा रकम मागको अत्यधिक चाप दबाव पर्ने हुदाँ सामुदायिक भवनको एक रूपता कायम गर्न नगरपालिकाले सामुदायिक भवनको उपयुक्त डिजाईन बनाउने र सोही डिजाईन अनुसारको सामुदायिक भवन निर्माणलाई मात्र सहयोग गर्दै जाने नीति लिईनेछ ।
- नेपाल सरकार वाट तर्जुमा भएका भवन निर्माण सम्बन्धी ऐन, नियम, मापदण्ड निर्देशिकाहरूलाई न पा भित्र वन्ने सबै खालका भवनहरूमा कडाईका साथ लागू गरिनेछ ।
- नगरपालिकाको क्षेत्रभित्र पशु वधशाला भवन निर्माणको लागि उपयुक्त स्थानमा जग्गा छनौटको लागि अध्ययन कार्य अगाडि बढाउने ।

४. उर्जा/जलविद्युत:

- यस नगरपालिकाका विद्युत विस्तार हुन बाँकी बस्तीहरूमा विद्युत विस्तारको कार्यलाई अगाडि बढाईनेछ ।
- थ्रिफेज विद्युत विस्तार नभएका बस्तीहरूमा आवश्यकता अनुसार थ्रिफेज विद्युत लाइनको विस्तार एवं स्तरोन्नती गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- हाल सञ्चालनमा रहेका विद्युतलाईनबाट प्रसारण भैरहेको विद्युतको गुणस्तर बढाउन विशेष पहल गरिनेछ ।
- नगरपालिकाको सबै वडाहरू अर्न्तगत विद्युत नपुगेका गाउँ/बस्ती/टोल/घरहरूको वडाहरू मार्फत लगत विवरण संकलन गरी नगरपालिकावाट एउटा अभिलेख तयार गरिने छ । उक्त अभिलेख अनुसार विद्युत नपुगेका गाउँ/बस्ती/टोल/घरहरूमा विद्युत सेवा विस्तार गर्नेकार्यलाई प्राथमिकता दिईनेछ ।
- काठको पोलहरूलाई क्रमशः फलामका पोलले विस्थापन गरिनेछ ।
- नगरपालिका क्षेत्रभित्र लघुजलविद्युतको लागि सम्भावनाको अध्ययन कार्य गरिने । अध्ययन वाट सम्भावित देखिएमा नगरपालिका र स्थानीय वासिन्दाहरूको संयुक्त शेरमा लगानी गरी विद्युत निर्माण गर्न जोड दिईने ।

५. बैकल्पिक उर्जा:

- नगरपालिकाको मुख्य बजार क्षेत्र रहेको शहरी वडाहरूमा सौर्य सडक वतिका वतिको मर्मत संभारको लागि बजेट व्यवस्था गरी नियमित बनाईनेछ ।

६. सञ्चार:

- यस नगरपालिकाका सबै बस्तीहरूमा बस्तीको माग बमोजिम तारयुक्त टेलिफोनको व्यवस्था गर्न र सबै वडा कार्यालय लगाएत सरकारी निकायहरूमा इन्टरनेटको सहज पहुन पुर्याउन सो अनुसारको व्यवस्थाका लागि आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- वडाहरूलाई सूचनाप्रविधि मैत्री बनाउन सबै वडाहरूमा ईन्टरनेट सुविधा पुर्याउने व्यवस्था मिलाईनेछ ।
- व्यक्तिगत घटना दर्ता अनलाईन मार्फत गर्नका लागि वडा सचिवहरूलाई नगरपालिकावाट तालीम प्रदान गर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ ।
- मोबाईल सम्पर्क हुन नसक्ने वडा बस्तीहरूलाई मोबाईल सम्पर्क हुन सक्ने गरी टावर निर्माण गर्न सम्बन्धित निकाय संग समन्वय गर्ने ।
- स्थानीय सामुदायिक एफ एम र स्थानीय स्तरवाट निस्कने पत्रपत्रिकाहरूलाई प्रोत्साहित गर्दै जाने नीति लिईनेछ ।
- नगरपालिकाको वेबसाईट र फेसबुक मार्फत नगरपालिकाको सूचना, गतिविधि र समाचारहरूलाई नियमित बनाईनेछ ।

घ) वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन :

१. वन तथा भू- संरक्षण :

- यस नगरपालिका भित्र रहेका सामुदायिक वनको संरक्षण सम्बर्द्धन लागि एकीकृत योजना बनाई स्थानीय स्तरमानै वन उपभोक्ता समिति निर्माण गरी जिम्मा दिइनेछ । खालि भएका सरकारी तथा सार्वजनिक जग्गाहरूमा विभिन्न जाति तथा प्रजातिका बोट विरुवाहरू रोप्न र हरित शहर र हरित नगरपालिका बनाउनका लागि एक घर दुई विरुवा भन्ने कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ । साथै गठन भएका वन उपभोक्ता समितिहरूबाट उत्कृष्ट वन उपभोक्ता समितिलाई हरेक वर्ष पुरस्कृत गर्ने नीति लिइनेछ ।
- नगरपालिका क्षेत्रको सवै वडाहरूमा रहेका सार्वजनिक, सरकारी, ऐलानी पर्ती जग्गाहरूको नापी कार्यालयबाट विवरण तयार गराई सार्वजनिक सरकारी जग्गाको अभिलेख पुस्तिका तयार गरिनेछ ।
- सार्वजनिक सरकारी जग्गाहरूको संरक्षण गरी तीनको उत्पादन र उपयोगको योजना बनाइनेछ ।
- सार्वजनिक जग्गाहरूमा अनधिकृत रुपमा बनाईएका घर टहराहरूलाई भत्काउन लगाई यस्ता जग्गाहरूको संरक्षण गरिनेछ ।
- खेतीयोग्य जग्गा भित्र वस्ती विकासको कार्यलाई नियन्त्रण गर्न वस्ती विकास र प्लटिड कार्यलाई नेपाल सरकारको नीति अनुसार अगाडि वढाउने ।

२. जलाधार संरक्षण :

- यस नगरपालिका क्षेत्रभित्र बाह्रै महिना पानी चल्ने नदी खोला तथा अन्य जलाधार स्रोतहरूको पहिचान संरक्षण गरी जलाधार क्षेत्रमा हुने भूक्षय तथा वातावरण प्रदुषणलाई न्यूनीकरण गर्न वायो इन्जिनियरिड सहितको जलाधार संरक्षण गरी ठूला/साना जलाधार क्षेत्रको संरक्षण संवर्द्धन गरिनेछ ।

३. फोहोरमैला व्यवस्थापन :

- नगरपालिका क्षेत्रभित्रका घरबाट निष्केको फोहोरलाई उत्पादन स्थलमै वर्गिकरण गरी कुहिने फोहोरलाई कम्पोष्ट मल बनाई उपयोग गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- नगरपालिकाबाट संचालित फोहोरमैला व्यवस्थापन केन्द्रमा वातावरणीय प्रभाव मुल्याङ्कन गर्दै असर न्यूनीकरण गर्ने उपायहरूलाई अगाडी बढाईनेछ ।
- फोहोरमैला व्यवस्थापन क्षेत्रमा वृक्षारोपण गरी वातावरण मैत्री पार्क निर्माण गर्ने कार्यलाई अगाडि बढाईनेछ ।

४. जल उत्पन्न प्रकोप नियन्त्रण :

- यस नगरपालिका क्षेत्रभित्र वर्षातका कारण वा खोलानालाहरूको निरन्तर कटानबाट क्षति हुन सक्ने वस्तीहरू, खेतीयोग्य भूमीहरू र वन जंगलहरूलाई समेत संरक्षण गर्नकालागी उक्त संभावित क्षेत्रहरूको पहिचान गरी आवश्यकता अनुसार तटबन्ध निर्माण र वायोइन्जिनियरीड कार्यक्रमलाई व्यवस्थित गरी भूक्षय न्यूनीकरण गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

५. विपद व्यवस्थापन :

- नगरपालिका क्षेत्रभित्र मानवीय एवं प्राकृतिक कारणले हुने विपदको जोखिम न्यूनीकरण गर्न पूजिगत बजेटको कम्तिमा एक प्रतिशत रकमको व्यवस्था सहित एक विपद व्यवस्थापन कोष स्थापना गर्न पहल गरिने र खासगरी गरिमी एवं वर्षा मौसममा आउनसक्ने विपदको न्यूनीकरणको लागि जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने र त्यस्ता प्राकृतिक प्रकोपबाट बच्नकोलागी स्थानीय जनताहरूको संलग्नतामा विभिन्न प्राकृतिक प्रकोप न्यूनीकरण कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

ड) सुशासन तथा संस्थागत विकास :

१. मानव संशाधन विकास :

- यस नगरपालिका क्षेत्र भित्र रहेका युवा जनशक्तिहरूको सीप एवं दक्षता विकासका लागि सीपमुलक कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।
- यस नगरपालिका, वडा कार्यालय र अन्य विषयगत कार्यालयहरूमा कार्यरत कर्मचारीहरूको दक्षता अभिवृद्धिका लागि आवश्यकता अनुसारको क्षमता विकास तालीमको व्यवस्था गर्दै लगिनेछ ।

२. संस्थागत क्षमता विकास :

- नगरपालिका र वडा कार्यालयबाट गरिने दैनिक कार्यहरूलाई सहज, सरल र प्रभावकारी बनाउन वडाको लागि आवश्यक न्यूनतम जनशक्तिको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरू र कर्मचारीहरूकोहरूको क्षमता अभिवृद्धिको लागि क्षमता विकास योजना तयार गरिनेछ ।
- योजना कार्यान्वयन गर्नको लागि गठीत उपभोक्ता समितिका पदाधिकारीहरूको क्षमता विकासका लागि अभिमुखिकरण तालीम संचालन गरिनेछ ।
- नगरपालिका र वडा कार्यालयहरूबाट प्रदान गरिने सेवाको लागि कार्यालयको अग्रभागमा नागरिक वडापत्र (citizen charter) राख्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- नगर सभा र नगरकार्यपालिकाका सबै निर्णयहरू निर्णय भएको ७ दिन भित्र नगरपालिकाको वेबसाईट मार्फत नगरवासीहरूमा जानकारी गराइनेछ ।
- नगरपालिकाबाट संस्थागत तथा व्यक्तिगत रूपमा प्रदान गरिने आर्थिक सहायताको लागि आर्थिक सहायता कार्यविधि तर्जुमा गरि सो को व्यवस्था बमोजिम प्रदान गरिनेछ ।
- नगरकार्यपालिकाको कार्यालयबाट सम्पादन गर्ने कार्यहरूमा आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली लागू गर्ने ।
- नगरकार्यपालिकाको कार्यालयमा एउटा गुनासो पुस्तिका राखिनेछ, र गुनासो पुस्तिका मार्फत आएका गुनासा र सुभावहरूलाई उपयुक्त तरिकाबाट सम्बोधन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- नगरकार्यपालिकाले आफ्नो मासिक आय र व्ययको विवरण आफ्नो वेबसाईट मार्फत सार्वजनिक गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- नगरपालिकाले प्रत्येक चौमासिकमा तोकिएको स्थानमा सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रम संचालन गरिनेछ । सार्वजनिक सुनुवाईमा नगरवासीबाट आएका गुनासा, सुभावहरूलाई उच्चतम प्राथमिकता प्रदान गरी आफ्नो कार्यसम्पादनलाई सुधार गरि प्रभावकारी बनाउदै लगिनेछ ।
- नगरपालिकाले सम्पादन गरेका कार्यहरूको वारेमा जनताहरूलाई सूचीत गर्नका लागि चौमासिक बुलेटिन प्रकाशन गरिनेछ ।

३. सेवा प्रवाह :

- यस नगरपालिका, नगरपालिकाबाट प्रवाह गरिने सेवालार्इ निश्चित मापदण्ड तयार गरी सो मापदण्डका आधारमा सूचना प्रविधिको प्रयोग गरी छिटो, छरितो, चुस्त, दुरुस्त एवं पारदर्शी रूपमा प्रवाह गर्ने नीति अख्तियार गरिनेछ ।
- नगरपालिकामा आएका सबै मुद्दाहरूलाई छिटो र छरितो छिनोफानो हुने व्यवस्था मिलाइनेछ । साथै न्यायीक समितिलाई थप चुस्त बनाउन भौतिक तथा मानवीय स्रोतको व्यवस्था गरिने छ ।
- नगरपालिकाको प्रत्येक वडामा मेलमिलाप केन्द्र स्थापना गरी सामान्य खालको भै भगडालाई बस्ती तथा वडा स्तरबाटै मेलमिलाप हुने वातावरण तय गरिने छ ।

च) वित्तीय व्यवस्थापन र सुशासन :

१. राजश्व परिचालन :

- यस नगरपालिकाको आर्थिक उन्नतिका लागि राजश्वका नयाँ श्रोतहरूको खोजी गरी नगरपालिकाको राजश्व अभिवृद्धि गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

२. वित्तीय अनुशासन र आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली :

- यस नगरपालिका, नगरपालिका मातहतका विषयगत शाखाहरूमा वित्तीय अनुशासन र आन्तरिक नियन्त्रण कायम राख्न सो संग सम्वन्धित कानून र सुशासनको मुलभूत मान्यतालाई कडाईका साथ अवलम्बन गरिने नीति लिईनेछ ।

छ) लक्षित क्षेत्र :

- यस नगरपालिका क्षेत्रभित्रका सबै लक्षित वर्ग जस्तै महिला, बालबालिका, आदिवासी जनजाति, जेष्ठ नागरिक, अपाङ्ग, युवा, दलित, पिछडावर्ग, मुस्लिम, अल्पसंख्यक, विपन्न जातजाति एवं अन्य वर्गको उत्थानका लागि एक लक्षित वर्ग विशेष कोषको स्थापना गर्न पहल गरिनेछ ।
- यस नगरपालिका क्षेत्रभित्रका लक्षित वर्गहरूको सरकारी निकाय, गैरसरकारी निकायहरूबाट प्रदान गरिने सेवा सुविधाहरूमा पहुँच अभिवृद्धि गर्न, विकास निर्माणका क्रियाकलापहरूमा सहभागिता सुनिश्चित गर्न र प्राप्त प्रतिफलको न्यायोचित वितरण हुने व्यवस्था गर्न आवश्यक प्रवन्ध गरिनेछ ।

ख) आय र व्यवय विवरण

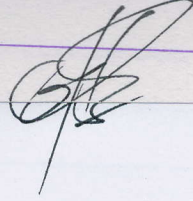
सुन्दरबजार नगरपालिका, सुन्दरबजार, लमजुङ

क्र.स	शीर्षक	आ.व २०७४/०७५ को यथार्थ	आ.व २०७५/०७६ को संशोधित	आ.व २०७६/०७७ को अनुमान
	आय			
क	राजस्व			
१	आन्तरिक राजस्व	६७२७९७४	७००००००.	९००००००
२	संघीय राजस्व वाँडफाँटबाट प्राप्त रकम		५८९२००००.	७२५०००००
३	प्रदेश राजस्व वाँडफाँटबाट प्राप्त रकम		३२२७८२१	३९७५०००
४	अ ल्या	४७५२००	७२०००००	१७१५००००
५	अन्य आय	८६१६१००९		१०००००००
ख	अन्तर सरकारी वित्तीय हस्तान्तरण			
१	नेपाल सरकारबाट प्राप्त	३३४७१३०५४	३१५००००००	३३२८०००००
२	प्रदेश सरकारबाट प्राप्त		११७३१०००	१२३४६०००
३	अन्तर स्थानीय तहबाट प्राप्त			०
ग	जनसहभागिता			०
२	श्रम तथा बस्तु सहभागिता			०
घ	विविध कार्यक्रम		८८०९९०००	८८५०००००
	कुल जम्मा	४२०८७४०६३	४९११७७८२१	५४६२७१०००
	व्यय			
१	चालु खर्च	२८००३०६१२	६८८०००००	७५५०००००
२	पूँजिगत खर्च	८०१९७८००	१२२६७७८२१	१५७१२१०००
३	सशर्त अनुदान		२८५७०००००	२२६००००००
			जम्मा	४५८६२१०००
४	विविध कार्यक्रम। मौज्दात	६०२४५६५१	१४००००००	८८५०००००
	कुल जम्मा	४२०४७४०६३	४९११७७८२१	५४६२७१०००

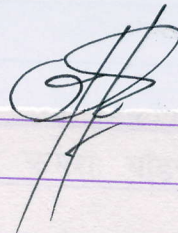
सुन्दरबजार नगरपालिका, सुन्दरबजार, लमजुङ

आ ब २०७६।७७ को लागि प्रस्तावित चालु खर्च

क्र स	खर्च शीर्षक	प्रस्तावित रकम रु	कैफियत
१	पदाधिकारी मासिक सुविधा	९०५००००	
२	कर्मचारी तलव	२६००००००	
३	स्थानीय भत्ता	७०००००	
४	महंगी भुत्ता	१५०००००	
५	पोशाक	८०००००	
६	सामाजिक परिचालकको तलव	२६००००	
७	पदाधिकारी सञ्चार	२२५०००	
८	पदाधिकारी यातायात	३०००००	
९	वडा बैठक खाजा खर्च	४५००००	
१०	घरभाडा	२००००००	
११	अन्य भत्ता	२०००००	
१२	कर्मचारी कल्याण कोष	१००००००	
१३	पानी तथा विजुली	४०००००	
१४	सञ्चार महशुल	४५००००	
१५	इन्धन पदाधिकारी	८०००००	
१६	इन्धन कार्यालय प्रयोजन	५०००००	
१७	अनुगमन मूल्याङ्कन पदाधिकारी	१२०००००	
१८	अनुगमन मूल्याङ्कन	५०००००	
१९	सवारी साधन मर्मत	१२०००००	
२०	भ्रमण खर्च	८०००००	
२१	मेशिनरी तथा औजार मर्मत संभार	६०००००	
२२	मसलन्द तथा कार्यालय सामग्री	२००००००	
२३	इन्धन अन्य प्रयोजन	३०००००	
२४	पत्रपत्रिका तथा सूचना प्रकाशन	१२०००००	
२५	सेवा र परामर्श	९०००००	
२६	करार सेवा शुल्क	१५०००००	

२७	बर्थिड करारका अनमीहरुको नपुग तलब	२०००००	
२८	विविध खर्च	२००००००	
२९	बिमा तथा नवीकरण खर्च	५०००००	
३०	ब्याक हो लोडर सञ्चालन खर्च	१२०००००	
३१	सफ्टवयर सञ्चालन खर्च	८०००००	
३२	सीप विकास तालिम तथा गोष्ठी	१००००००	
३३	नगर सभा सञ्चालन खर्च	६०००००	
३४	जग्गाको भाडा	२५००००	
३५	अन्य भाडा	३०००००	
३६	कर्मचारी बैठक भत्ता	२०००००	
३७	आवास खर्च	२२०००००	
३८	वडा कार्यालय मसलन्द खर्च	१४०००००	
३९	अन्य इन्धन वडा कार्यालय	१०००००	
४०	फोहोर मैला ब्यवस्थापन खर्च	२४००००	
	जम्मा	६५८२५०००	

निर्णय नं. २

यस सुन्दरबजार नगरपालिकाको आर्थिक ऐन, २०७६ लाई पारित गर्ने ।

निर्णय नं. ३

चालु आ.व. मा सञ्चालनमा रहेर सम्पन्न भई फरफारक समेत भएका योजनाहरूलाई अनुमोदन गर्ने ।

निर्णय नं. ४

वडा नं. ११ का सात लाख रूपैया बराबरका गत आ.व. मा काटिएका चेकको भुक्तानी गर्न बैंकमा समयमा नपुग्दा नसाटिएकाको चालु आ.व. को उपयुक्त शीर्षकबाट भुक्तानी गर्न कार्यपालिकाबाट भएको निर्णयलाई अनुमोदन गर्ने ।

निर्णय नं. ५

वडा नं. २, नमुना सामूदायिक अस्पताल देखि सोहि वडा मनकामना टोल जोड्ने मोटरसाईकल हिड्न मिल्ने झोलुङ्गे पुल निर्माणका लागि संघीय तथा प्रदेश सरकार समक्ष सिफारिस गर्ने ।

निर्णय नं. ६

चालु तथा पूँजीगत तर्फका विभिन्न शीर्षकबाट प्रचलित कानून बमोजिम हुनेगरी कार्यपालिकाको बैठकबाट निर्णय गरी रकमान्तर गर्न सकिने अधिकार नगर कार्यपालिकामा प्रत्यायोजन गर्ने ।

निर्णय नं. ७

आ.व. २०७६।७७ को बजेटका पूँजीगत तर्फका विस्तृत रूपमा बाँडफाँट हुन नसकेका विभिन्न शीर्षकका कार्यक्रमलाई कार्यपालिकाको बैठकले निर्णय गरेर क्रमशः बाँडफाँट गरी कार्यान्वयनमा लैजान सक्ने गरी अधिकार प्रत्यायोजन गर्ने ।

निर्णय नं. ८

यस नगरपालिकाको आ.व. २०७४/७५ को अन्तिम लेखापरिक्षण गर्ने क्रममा महालेखा परीक्षकको प्रतिवेदनमा औल्याइएका बेरुजु नियमित गर्न महालेखा परीक्षकको कार्यालयलाई अनुरोध गर्ने ।

निर्णय नं. ९

नगर सभाहरू सञ्चालन गर्दा भएका खर्चहरू तथा अन्य सम्पूर्ण खर्चहरू अनुमोदन गर्ने ।

निर्णय नं. १०

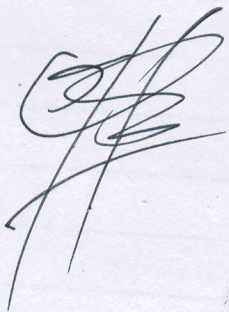
पाँचौं नगरसभा तयारी देखि सम्पन्न गर्ने अवस्थासम्म प्रत्यक्षरूपमा खटिनुभएका नगरपालिकाका कर्मचारीहरू (लेखा अधिकृत श्री नरेन्द्र राज घिमिरे, ना.सु. श्री दीपेन्द्र पण्डित, आ.ले.प. श्री दीपेन्द्र पौडेल, खरिदार श्री युवराज सुवेदी, खरिदार श्री हरी प्रसाद कुमाल, खरिदार श्री दिल बहादुर तामाङ, सा.प. श्री मनहरी सोती, का.स. हरू श्री माधव राज जोशी, श्री पशुपति पौडेल, श्री किसान कुमाल, श्री जित बहादुर कुमाल) लाई खाईपाइ आएको एक महिनाको तलब स्केल बराबरको रकम र सवारी चालकहरू (हेभी सवारी चालक श्री गंगा बहादुर गुरूड, हलुका सवारी चालकहरू श्री सुक बहादुर श्रेष्ठ, श्री विमल भट्ट र श्री निर्मल न्यौपाने) लाई खाईपाइ आएको तलब स्केल बराबरको आधा महिनाको रकम प्रोत्साहन स्वरूप असार महिनामा उपलब्ध गराउने ।

निर्णय नं. ११

आ.व. ०७५/७६ मा नगरकार्यपालिका, राजस्व परामर्श समिति, बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समिति, विभिन्न विषयगत समिति, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, जाँचपास तथा फरफारक समिति, विभिन्न उपसमितिहरू र नगरकार्यपालिकाको निर्णयानुसार गठित समितिका सबै निर्णयहरू अनुमोदन गर्ने ।

निर्णय नं. १२

नेपाल सरकार (मन्त्रिपरिषद्) को निर्णयानुसार जारी संगठन संरचना अनुसार कार्यालय व्यवस्थित गर्ने ।

निर्णय नं. १३

आ.व. ०७५।७६ को जिन्सी निरीक्षण, जिन्सी लिलाम, मिन्हा गर्ने कार्य प्रचलित कानून बमोजिमको प्रकृया अवलम्बन गरी गर्न आवश्यकतानुसार कार्यपालिकालाई अधिकार प्रत्यायोजन गर्ने ।

निर्णय नं. १४

यस नगरपालिकामा रहेका विभिन्न कोषहरूलाई यथावत राख्ने ।

निर्णय नं. १५

नगरकार्यपालिकाले आ.व. ०७६।७७ को खरिद योजना तथा कार्यसञ्चालन तालिका निर्माण गरी सो अनुरूप कार्यप्रकृया व्यवस्थित गर्ने ।

निर्णय नं. १६

वस्ती विकास, सहरी योजना तथा भवन निर्माण सम्बन्धी आधारभूत मापदण्ड २०७२ अनुरूप भवन नक्सा पास लगाएतका कार्यहरू गर्ने ।

निर्णय नं. १७

नगरपालिकाबाट सम्पादन गरिने पूर्वाधार, सामाजिक, आर्थिक, वित्तीय, संस्थागत सेवा प्रवाह आदि जस्ता कार्यहरूका लागि आवश्यकतानुसार नियमावली, निर्देशिका र कार्यविधि तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्ने अधिकार कार्यपालिकालाई प्रत्यायोजन गर्ने ।

निर्णय नं. १८

नगरकार्यपालिकाले यस नगरपालिकामा कार्यरत कर्मचारीहरूको वार्षिक तलबी प्रतिवेदन पारित गर्ने ।

निर्णय नं. १९

आर्थिक वर्ष २०७६।७७ मा नगरपालिकाको योजना शाखा र जिन्सी शाखामा सफ्टवेयर प्रणाली जडान गरी कार्यसञ्चालन गर्ने व्यवस्था मिलाउने ।

निर्णय नं. २०

नगरपालिकाका कार्यचाप अत्याधिक भएका शाखाका कर्मचारीहरूलाई निश्चित मापदण्ड बनाई कार्यचापको आधारमा आगामी आ.व. मा प्रोत्साहन सुविधा उपलब्ध गराउने ।

निर्णय नं. २१

नगरपालिका अन्तरगतका विभिन्न स्वास्थ्य संस्थामा कार्यरत रहने सेवा करार अन्तर्गत कर्मचारीहरूलाई कामको आधारमा समान पारिश्रमिक हुनेगरी उपलब्ध गराउने ।

निर्णय नं. २२

विभिन्न विषयगत शाखाका कार्यालय भवन रहेको जग्गालाई नगरपालिकाको स्वामित्वमा ल्याउन आवश्यक पहल गर्न नगर सभाका सदस्यहरू समेतको टोली सम्बन्धित निकायमा डेलिगेशनका लागि जाने ।

निर्णय नं. २३

पेन्सन सुविधा लिने निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरूलाई दोहोरो सुविधा लिन नपाउने सम्बन्धी व्यवस्था रहेकोले सो सम्बन्धमा आवश्यक सुविधाको व्यवस्था गर्न गण्डकी प्रदेश सरकार समक्ष सिफारिस गर्ने ।

निर्णय नं. २४

विगतमा नगरकार्यपालिका तथा वडा समितिको बैठकका लागि भत्ताको व्यवस्था भएकोमा पछि उक्त सुविधा काटिन गएको हुँदा पुनः उक्त सुविधा उपलब्ध गराउनका लागि गण्डकी प्रदेश सरकार समक्ष सिफारिस गर्ने ।

निर्णय नं. २५

नगरकार्यपालिका सदस्यहरूले पाउने सेवा सुविधा सम्बन्धमा आवश्यक व्यवस्था गर्न गण्डकी प्रदेश सरकार समक्ष सिफारिस गर्ने ।

निर्णय नं. २६

नगरकार्यपालिका सदस्यले पाउने थप सेवा सुविधा सम्बन्धमा आवश्यक व्यवस्था गर्न गण्डकी प्रदेश सरकार समक्ष सिफारिस गर्ने ।

निर्णय नं. २७

नगर प्रमुख तथा न्यायिक समितिलाई राय, सुझाव, सल्लाह तथा परामर्श प्रदान गर्नको लागी प्रचलित कानूनमा उल्लेख भए अनुसारको परामर्शदाता नियुक्त गर्न नगरकार्यपालिकालाई आवश्यक अख्तियारी प्रदान गर्ने ।

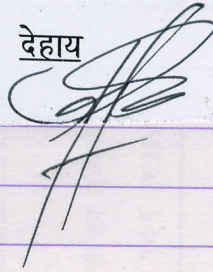
निर्णय नं. २८

मन्दिर गुम्बा जस्ता धार्मिक प्रकृतिका संघ संस्थाहरूलाई आर्थिक वर्ष २०७६।७७ मा लागने एकीकृत सम्पति कर मिनाह गर्ने ।

निर्णय नं. २९

आगामी आ.व. ०७६।७७ मा कार्यान्वयन गर्ने गरी विषयगत शाखा एवं वडा कार्यालयहरूबाट प्राप्त देहाय बमोजिमका योजना तथा कार्यक्रम तथा बजेट पारित गर्ने ।

देहाय

सुन्दरबजार नगरपालिका

स्वास्थ्य शाखाको आ. ब. ०७६।०७७ को कार्यक्रमहरू

कृयाकलाप

क्र. सं	कार्यक्रमको नाम	संचालन हुने स्थान	खर्च विवरण	बजेट रकम	कृयाकलाप
१	शहरी स्वास्थ्य केन्द्र	सु. न. पा. ६, ९, ३, र ५ स्थित शहरी स्वास्थ्य केन्द्रहरू	अ. हे. ब. अ. न. मी. र का. स. तलब भत्ता	१८,७२,०००।	स्वास्थ्य संस्थाबाट टाढा रहेका बस्तीहरूमा स्वास्थ्य सेवा प्रवाह गर्न आवश्यक रहेको
२	का. स. तलब ४ जना	धुसेनी, तार्कुकोट स्वास्थ्य चौकी र स्वास्थ्य शाखा	कार्यालय सहयोगी तलब भत्ता	६२४०००।	सु. न. पा स्वास्थ्य शाखामा का स. को दरबन्दी नभएको र धुसेनी, तार्कुकोट स्वास्थ्य चौकीमा दरबन्दी अनुसार का. स. को पद पूर्ति नभएको
३	बर्थेड सेन्टरका करार अ. न. मी हरेको नपुगा तलब	सु. न. पा. अन्तर्गतका बर्थेड सेन्टरहरू		९२०००।	सुन्दरबजार अस्पताल चन्द्रेधर प्रा. स्वा. के र कुन्धा स्वास्थ्य चौकी
४	FCHV मासिक बैठक यातायात खर्च प्रति महिना ५०० का दरले	सु. न. पा का सम्पूर्ण वडाहरूमा कार्यरत १०१ FCHV हरू		६,०६,०००।	प्रत्येक स्वा. संस्थामा मासिक रूपमा प्रगती प्रतिवेदन पेश गरी समिक्षा गरेवापत खातामा रकम जम्मा
५	बार्षिक समिक्षा अत्यावश्यक नि. शुल्क	सु. न. पा. स्वास्थ्य शाखा		५०,०००।	सु. न. पा. स्वास्थ्य शाखा अन्तर्गत रहेका विभिन्न स्वास्थ्य संस्थाहरूबाट संचालन गरिएका जनस्वास्थ्य सम्बन्धि विभिन्न कार्यक्रमहरूको प्रगतीको समिक्षा गर्ने ।
६	औषधि खरिद	सबै वडाका स्वास्थ्य संस्थाहरू		५०,००००।	अत्यावश्यक नि. शुल्क औषधि मागको आधारमा सबै स्वास्थ्य संस्थाहरू चन्द्रेधर प्रा. स्वा. के मा हसामा ४० घण्टा भन्दा बढी सेवा प्रवाह गरे वापत कर्मचारीहरूलाई थप सुविधा रकम
७	अतिरिक्त ड्यूटी सुविधा	चन्द्रेधर प्रा. स्वा. केन्द्र		१,०८,०००।	
८	एच. आई. भि. एड्स सचेतना तथा सहयोगात्मक कार्यक्रम Home delivery मुक्त वडा	सु. न. पा. का. सबै वडाहरू		५०,०००।	एच. आई. भि. एड्स संक्रमित बिरामीहरूलाई यातायात खर्च तथा एच. आई. भि. एड्स सम्बन्धी जनचेतना फैलाउने
९	घोषणा	सु. न. पा. १ कुन्धा		५०,०००।	बर्थेड सेन्टर रहेको न. पा. भित्र १ न वडा लाई (Home delivery) रहित वडा घोषणा गर्ने ।
				जम्मा रकम रू	३९५२०००।